

Future Campilla tehdään tulevaisuutta

Tulevaisuuden tutkimuskeskusten järjestämä valtakunnallinen Future Camp -kiertue on kevään ajan vienyt kouluihin uudentyyppistä tulevaisuusajattelua.

Kuluvan kevään aikana Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen koordinoimien valtakunnallisten KOUKKU – Koulutusvalinnat kuntoon ja Get a Life -hankkeiden työntekijöitä on voinut nähdä ajelemissa täyteen ahdetulla pakettiautolla Suomen maanteillä. Auton kyydissä on kulkenut muun muassa teltta, kymmeniä metrejä sähköjohtoja sekä ruohonvihreä matto. Tavaratila on purettu ja pakattu kevään aikana seitsemällä paikkakunnalla, yhdeksän oppilaitoksen tiloissa. Tarpeistosta on syntynyt Future

Camp -tulevaisuustapahtuma, jonka tavoitteena on herättää nuoret ajattelemaan omaa tulevaisuuttaan positiivisesti sekä avata monenlaisia näkökulmia työelämään.

Pelit ja erilaiset työvälineet tukevat tulevaisuusohjausta

Tulevaisuusohjaus on uusi suuntaus opinto- ja uraohjauksessa. KOUKKU- ja Get a Life -hankkeissa tuotetut pelit ja työkalut on kehitetty tiiviissä yhteistyössä nuorten sekä heidän ohjaajiensa kanssa. Alkuvuodesta julkaistuja Pienet suuret valinnat -pelilaatikoita sekä Seikkailu sumussa -materiaaleja on jaettu kevään aikana oppilaitoksiin sekä tapahtumissa että postitse. Lisäksi työvälineisiin ja tulevaisuusohjaukseen on järjestetty koulutuksia eri puolilla Suomea.

Future Camp on pääosin Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) rahoittamien projektien suurin yksittäinen markkinointiponnistus. – Haluamme synnyttää oppilaitoksiin tulevaisuusajattelun tradition, jotta tärkeä asia jää elämään vielä projektien päätyttyäkin, kertoo KOUKKU-hankkeen koordinaattori **Johanna Ollila**.

Kiertueen eteen on tehty aktiivisesti töitä jo lähes vuoden ajan. Tapahtuman sisällöt on suunniteltu hankkeiden työntekijöiden yhteis-ponnistuksena ja ne pohjautuvat hankkeissa tuotettuihin työvälineisiin ja ideologiaan. Visuaalinen ilme sekä tila- ja äänisuunnittelu on tehty yhteistyössä viestintätoimisto Mändagin kanssa. Lopputuloksena syntyi kaksituntinen tapahtuma, jonka osallistujat ovat peruskoulun kahdeksannet luokat ja toisen asteen toisen vuosikurssin opiskelijat.

Future Campin tunnelma vie ajatukset tulevaisuuteen

Koulun liikuntasaleihin sijoittuvassa tapahtumassa leirihenkinen tilasuunnittelu ja äänimaa-ilma vievät opiskelijat hetkeksi pois kouluarjesta. Toiminnallisilla rasteilla nuoret pääsevät muun muassa suunnittelemaan ja kuvaamaan tulevaisuuden uutiskuvia sekä pohtimaan tulevaisuusnäkökulmiaan leiriteltassa.

Maaliskuussa pilottitapahtumaan osallistuneet Raision lukiolaiset opettajineen antoivat kiitosta uudentyyppisestä tapahtumasta ja hyvästä rauhallisesta tunnelmasta, joka antoi virikkeitä tulevaisuuden pohdintaan. Toukokuun aikana Future Campille pääsivät nuoret Turussa, Tampereella, Riihimäellä, Oulussa, Raumalla sekä Kauniaisissa. Verkossa mukaan tunnelmaan on

voinut päästä kuuntelemaan Bassoradion ura-haastatteluja sekä osallistumalla kiertueen sisältöjä mukailevaan verkkohaasteeseen.

Tapahtumakonsepti on jatkossa toteutettavissa itsenäisesti oppilaitoksissa

Toukokuun lopulla kiertueauto purettiin toistaiseksi viimeistä kertaa. Future Camp ei kuitenkaan jää unholaan: kevään kiertueen pohjalta luodaan tapahtumakonsepti, jonka avulla tulevaisuustapahtuma voidaan toteuttaa oppilaitoksissa niiden omin voimin ja välinein hankkeiden päättymisen jälkeen.

Tulevaisuusohjaukseen ja työvälineisiin voi jo ennen tätä tutustua hankkeiden internetsivuilla. Get a Life -tulevaisuussimulaatio on vapaasti käytettävissä verkossa ja KOUKKU-hankkeen sivuilta voi tulostaa materiaalit omaan käyttöön, Pienet suuret valinnat -peliä lukuun ottamatta. ●

Kuvat: Pirita Männikkö

Tulevat tapahtumat

- **Tulevaisuudentutkimuksen Verkostoakatemian opinnot** alkavat taas syksyllä yliopistoissa ympäri Suomea. Lue lisää: www.tvanet.fi.
- **Avoimen yliopiston tulevaisuudentutkimuksen opinnot** käynnistyvät syksyllä Turun yliopistossa ja yhteistyöoppilaitoksissa. <http://avoin.utu.fi>.
- **World Conference of Futures Research 2015**, kesäkuussa 2015 Turussa!

Lisätietoja kaikista tapahtumista:
www.utu.fi/ffrc

www.facebook.com/futurecamp.fi

www.koukkuun.fi

www.getalife.fi

International Foresight Academy liikuttaa tulevaisuudentutkijoita ympäri maailmaa

International Foresight Academy (IFA) on kolmivuotinen Euroopan komission Marie Curie -ohjelman rahoittama projekti, jonka tavoitteena on tulevaisuudentutkimuksen ja ennakointiosaimisen ja -tiedon liikkuminen maiden välillä. Asiantuntijaverkostolla sekä tutkija- ja opiskelijavaihdolla tavoitellaan yhteisiä projekteja ja julkaisuja sekä hyvien käytäntöjen jakamista.

Tulevaisuuden tutkimuskeskuksesta ensimmäisenä IFA-tutkijavaihtoon lähti kehittämisspäälikkö **Leena-Maija Laurén**. Hän työskenteli loppu vuodesta 2013 kolmen kuukauden ajan FLACSO-yliopistokeskuksessa sekä MIN-CyT -tiede-, teknologia- ja innovaatioministeriössä Buenos Airesissa, Argentiinassa.

Vierailunsa aikana Laurén sai kutsut alustaa Suomen tulevaisuudentutkimuksen ja ennakoinnin instituutioista sekä FLACSO:n, ministeriön että Finpron ja Argentiinalais-Suomalaisen kauppakamarin edustajille. Lisäksi Argentiinan, Paraguayan ja Uruguayan Suomen suurlähettiläs **Jukka Siukosaaren** tapaamisissa oli mahdollista keskustella suomalaisesta tulevaisuudentutkimuksesta, ennakointimallista ja monista erilaisista näkökulmista maiden välillä.

Leena-Maija Laurén presidentin palatsin, Casa Rosadan edustalla Buenos Airesissa. Kuva: María Luján Battallán.

Argentiinalaisille suunnitelmallinen tulevaisuusajattelu on vierasta

Suomalaisin silmin Argentiina on suuren luokan maa vaikkapa pinta-alan, taloushistorian ja asukasmäärän kautta tarkasteltuna. Liittovaltiossa taloudellinen epävarmuus on luonut polarisaatiota, sillä yli 40 miljoonan asukkaan maassa on virallisten tietojen mukaan 10 miljoonaa köyhää mm. maatalouden rakennemuutoksen ja sen seurauksena lisääntyvän

urbanisaation seurauksena. Moderni Argentiina haluaa panostaa korkeaan teknologiaan ja innovaatioihin sekä kehittää nanoteknologiaa ja mm. omaa avaruusohjelmaa.

Argentiinalaiset elävät kuitenkin vahvasti nykyhetkeä, ja pyrkivät ratkaisemaan joka-päiväisiä, usein varsin yllättäviäkin ongelmia. Laurén toteaa, että haastattelussa monet paikalliset asukkaat ja tutkijat todistivat, että pitkäjänteinen, systemaattinen suunnittelu, tulevaisuuden vaihtoehtojen miettiminen ja suunnitelmien systemaattinen toteuttaminen on heille outo ajattelumalli. Käytännössä selviytyminen nousi ensisijaiseksi, sillä muutokset maassa ovat aina olleet niin nopeita ja usein rajuja. Suomessa viime vuosikymmenten aikana luodut ennakoinnin instituutiot valtioneuvostossa, ministeriöissä ja tutkimuksessa, sekä näiden tahojen toimiva yhteistyö monella tasolla, herättivätkin tutkijoissa kiinnostusta.

Argentiinalaisten tutkijoiden piirissä tulevaisuusajattelua on kuitenkin ollut vahvasti jo 1960-luvulta alkaen. Rooman Klubin Kasvut rajat -raportti (1972) innoitti Latinalaisessa Amerikassa toimivia tutkijoita tekemään sille täydentävän, kehittyvien maiden näkökulman paremmin kattavan koko maailman vaihtoehdon, ns. Bariloche-mallin (1976).

Sosiaaliin ja kulttuurisiin rakenteisiin vaaditaan muutosta Etelä-Koreassa

Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen johtaja **Juha Kaskinen** vieraili toukokuun ajan yhdessä IFA-projektin kohdemaassa, Korean tasavallassa eli tuttavallisemmin Etelä-Koreassa. Partneriorganisaationa oli Science and Technology Policy Institute (STEPI) ja sen sisällä vielä Center for Strategic Foresight (CSF). STEPI on vuonna 1987 perustettu pääministerin toimiston alaisen tutkimuslaitos, jossa on noin 2000 työntekijää useassa yksikössä (www.stepi.re.kr).

CSF on vuonna 2011 perustettu noin 10 hengen tutkimusyksikkö. Sen toimenkuvaan kuuluu tulevaisuusorientoitunut tutkimus- ja kehitystyö. Fokusalaja ovat: tulevaisuuden teknologiat, heikot signaalit, innovaatiojärjestelmät, ennakointi päätöksenteossa, riskit ja toipumiskyky (resilience), kansalaisyhteiskunta, suuret sosiaaliset haasteet sekä yritysennakointi. Lisäksi CSF verkottaa Korean ennakointitoimijoita, levittää informaatiota ja kerää omaa tietopankkia toimintaympäristön analyysia varten.

Kaskinen kertoo, että keskusteluissa paikallisten kollegojen kanssa nousi esiin ensimmäiseksi se, miten Korea ei voi enää kehittyä tuijottamalla pelkästään mahdollisimman nopeaa, perusteellisuuteen perustuvaa taloudellista kasvua BKT:llä mitattuna. Toisen maailmansodan jälkeinen huima taloudellinen kasvu on synnyttänyt paitsi hyvinvointia myös sosiaalisia ongelmia sekä ympäristöhaittoja. Tulevaisuuden haasteena tuntuu olevan muokata nimenomaan sosiaalisia ja kulttuurisia

Tulevaisuussanastoa

Ennakoinnin arviointi

Ennakointi on osa tulevaisuudentutkimusta. Puhuttaessa ennakoinnista, puhutaan yleensä soveltavasta tulevaisuudentutkimuksesta.

Ennakoinnissa arvioidaan erilaisia tulevaisuuskuvia tilanteesta ja sisällöstä riippuen. Ennakointimenetelmiä on olemassa suuri kirjo, ja ne soveltuvat eri tavoin eri kysymyksenasetteluihin. Yleensä ennakoinnissa tehdään ero strategisen ennakoinnin ja osallistuttavan ennakoinnin välillä.

Soveltavassa ennakoinnissa on yleensä kolme "peruspilaria": 1) tulevaisuudentutkimuksen menetelmien ja metodien käyttö, 2) strateginen sidosryhmien ja verkostojen analyysi sekä 3) päätöksentekotarpeiden selkeä tunnistaminen ja näiden tarpeiden palveleminen ennakoititiedon pohjalta. Ennakoinnin organisointia arvioidaan usein sen pohjalta, onko se rakennettu näiden peruspilarien varaan.

Uusi mielenkiintoinen kriteeristö ennakointimenetelmien arvioinnissa on ns. FAROUT-kriteeristö, jossa menetodit valitaan tulevaisuusorientoituneisuuden (Future orientation), tarkkuuden (Accuracy), resurssitehokkuuden (Resource effectiveness), objektiivisuuden (Objectivity), käyttökelvollisuuden (Usefulness) ja aikaresurssivaatimusten (Timelines) pohjalta. Yhtenä merkittävänä tulevaisuudentutkimuksen perustutkimuksen haasteena onkin arvioida eri ennakointimenetelmiä FAROUT-kriteerien valossa ja löytää parhaat menetelmät erityyppisiin ennakoitihankkeisiin. ●

rakenteita sekä edistää vihreää taloutta. Ja vinkkinä suomalaiseseen keskusteluun: työtä tehdään keskimäärin 2 200 tuntia vuodessa. Etelä-Koreassa eläkejärjestelmä on vielä Suomeen verrattuna kehittämätön, mutta keskustelua käydään 75 vuoden eläkeiästä. ●

Juha Kaskisen IFA-tutkijavaihto suuntautui toukokuun Korean tasavaltaan.

Kenian ja Tansanian toiveissa laadukkaat sosiaalipalvelut, kestävä luonnonvarahallinta sekä reilu kansainvälinen talous

Vuoden 2015 jälkeisen kansainvälisen kehitysagendan täytyy kyetä vastaamaan siihen, miten huolehditaan maapallon kestävydestä ja poistetaan äärimmäistä köyhyyttä. Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen BEYOND 2015 -hanke tarkasteli Kenian ja Tansanian kansallisia kehitysvisionia.

Afrikka hakee kansainvälisessä keskustelussa yhä äänekkäämmin tasavertaista kumppanuutta. Kenian ja Tansanian tulevaisuuteen vaikuttavat niin Itä-Afrikan muuttuva toimintaympäristö kuin Afrikka-optimismin uusi aalto.

BEYOND 2015 -hankkeen tulevaisuustyöpajoissa Keniassa ja Tansaniassa ääneen pääsivät sekä kenialaiset ja tansanialaiset että ulkomaiset kehityskysymysten asiantuntijat. Paikallisissa työpajoissa puolestaan kysyttiin erityisesti kenialaisten ja tansanialaisten nuorten, opiskelijoiden sekä syrjäseutujen asukkaiden näkemyksiä paikallisista yhteiskunnallisista ongelmista.

Esille keskusteluissa nousivat tarve kehittää koulutuksen ja terveystalouden laatua, torjua nuorisotyöttömyyttä sekä edistää yhteiskunnallista tasa-arvoa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen vaatii talousrakenteiden monipuolistumista, josta mahdollisimman moni pääsee osalliseksi.

Tarve cleantech-ratkaisuille kasvaa

Hiljattaiset Itä-Afrikan öljy- ja kaasuvälikätköt asettavat uusia haasteita vähähiilisen

tulevaisuuden toteuttamiselle. Ilmastonmuutoksen torjumiseksi puhtaan energian teknologioiden edistäminen näyttäytyy yhä tärkeämmässä valossa. Lisäksi tutkimuksessa nousi esille tarve huolehtia suurten infrastruktuurihankkeiden ympäristövaikutuksista aiempaa määrätietoisemmin.

Paikallisesti tärkeänä kysymyksenä näyttötyy kaivossektorin vastuullisuus ja siitä saatavat taloudelliset hyödyt. Esimerkiksi Tansaniassa pienimuotoinen kaivostoiminta takaa elinkeinon useille sadoille tuhansille ihmisille, kun sitä vastoin suurkaivosteollisuuden suorat työpaikat lasketaan vain kymmenissä tuhansissa.

Luonnonvarojen kestävä hallinta on avaintekijä koko Afrikan tulevaisuudelle

Afrikan valtiot itse toivovat yhä tasavertaisempaa kansainvälistä kehitysagenda, jolla otetaan huomioon useiden maiden halu kehittää kansainvälisen talouden rakenteita. Kansainvälisesti pääomapaon arvioidaan vievän Afrikan valtioiden verotuloista vuosittain miljardeja euroja muun muassa kansainvälisten yritysten verovälttelyn seurauksena. Ekologisen jalanjäljen pienentäminen puolestaan vaatii merkittäviä muutoksia nykyisiin talouden tuotantorakenteisiin.

YK:n vuosittuhattavoitteet umpeutuvat vuonna 2015. Vuoden 2015 jälkeisen kehitysagendan täytyy ottaa huomioon sosiaalisen kehityksen tavoitteet, kestävyyskysymykset sekä vastata Afrikan maiden odotuksiin. ●

Joni Karjalainen
Projektitutkija

Lisätietoja BEYOND 2015 -hankkeesta:
<http://www.utu.fi/en/units/ffrc/research/projects/energy/Pages/beyond2015.aspx>

BEYOND-tutkijaryhmä osallistui myös Dar es Salaamin yliopiston Julius Nyerere -konferenssiin.

Tulevaisuusverstaia ja muita työpajoja järjestettiin Tansaniassa ja Keniassa. Kuvat: Peter Kuria.

Vastavalmistuneet tulevaisuudentutkimuksen maisterit valmiina työelämän haasteisiin

Kevään aikana Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen maisteriohjelmasta "Master's Degree Programme in Futures Studies" valmistuivat vuonna 2011 opintonsa aloittaneet **Rebecca Brückner** ja **Martins Kwazema**. Kansainvälisestä ohjelmastamme valmistetaan filosofian maistereiksi (Master of Arts). Rebecca Brückner kirjoitti pro gradu

-työnsä otsikolla "Gender Theory as a Basis for Gender-related Futures Research. A Combination of Gender Studies and Futures Studies Explained by Means of Images of the Future for German Gender Policy".

Martins Kwazema kirjoitti pro gradu -työnsä 3D-tulostuksesta otsikolla "Exploring 3D printing. Reflections on Four Futu-

res of an Emerging Technology".

Turun yliopiston pro gradu -töistä valtaosa julkaistaan sähköisessä muodossa Doria julkaisuarkistossa www.doria.fi. Tulomme myös julkaisemaan suorat linkit omilla verkkosivuillemme.

Lämpimät onnitellut vastavalmistuneille tulevaisuudentutkimuksen maistereille! ●

Viimeisimmät julkaisut

- Heino, Hanna (2013) Utilisation of Wave Power in the Baltic Sea Region. FFRC eBOOK 9/2013. 43 p.
- Santonen, Teemu (2014) Yksityiseen turvallisuusalaan vaikuttavat muutostekijät. Kansainvälisten tutkijoiden näkemyksiä yksityisen turvallisuusalan tulevaisuudesta. Tutu e-julkaisuja 2/2014. 39 s.
- Karjalainen, Joni – Käkönen, Mira – Luukanen, Jyrki & Vehmas, Jarmo (2014) Energy Models and Scenarios in the Era of Climate Change. Briefing Report. FFRC eBooks 3/2014. 92 p.
- Käkönen, Mira – Kaisti, Hanna & Luukanen, Jyrki (2014) Energy Revolution in Cuba: Pioneering for the Future? FFRC eBooks 4/2014. 39 p.
- Kuusi, Osmo & Mantere, Johanna (2014) Selvitys opetus- ja kulttuuriministeriön rakennerahastokaudella 2007–2013 hallinnoimien ESR-osarahoitteisten kehittämissuunnitelmien tulosten pysyvyydestä ja vaikuttavuudesta. Tutu e-julkaisuja 5/2014, 88 s.
- Wilenius, Markku (2014) Leadership in the Sixth Wave – Excursions into the New Paradigm of the Kondratieff Cycle 2010–2050. European Journal of Futures Research, March 2014, 2:36. <http://goo.gl/OyOLqX>
- Olsmats, Carl & Kaivo-oja, Jari (2014) European Packaging Industry Foresight Study – Identifying Global Drivers and Driven Packaging Industry Implications of the Global Megatrends. European Journal of Futures Research, April 2014, 2:39. <http://goo.gl/jlziFF>
- Huutoniemi, Katri & Tapio, Petri (eds.) (2014) Transdisciplinary Sustainability Studies. A Heuristic Approach. Routledge, London. 209 p. <http://www.routledge.com/books/details/9780415855792/>
- Lyytimäki, J. – Tapio, P. – Varho, V. & Söderman, T. (2013) The use, non-use and misuse of indicators in sustainability assessment and communication. International Journal of Sustainable Development & World Ecology 20(5): 385–393.

Uusia kasvoja Tutussa

Maria Höyssä (FT) työskentelee Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen Turun toimistolla erikoistutkijana, vastuualueenaan erityisesti Kestävän kehityksen opintokokonaisuuden (KEKO) koordinointi. Hän jatkaa vuoden 2014 loppuun asti myös talousmaantieteen akatemiarahoitteisessa Innovation Driven Cluster Transformation (CluTra) -projektissa, jossa kehitetään työkaluja alueellisten yritysryhmien muutoksen tutkimiseen. Tutkimustaan lisäksi Marialla on usean vuoden kokemus hallitustyöskentelystä pienessä teknologiayrityksessä.

Vuonna 2013 valmistuneessa väitöskirjassaan Maria tarkasteli, miten yliopistotutkimuksen käytännön sovellukset syntyvät erityisesti lääketieteen alalla. Väitöskirjatyö sai CluTra-projektin lisäksi rahoitusta mm. tulevaisuudentutkimuksen Tulevaisuuden liiketoimintaosaamisen TULLIO -tutkijakoulusta. Jatkotutkimuksessaan Mariaa kiinnostavat alueellisen muutoksen teemat, yliopiston kolmas tehtävä, tieteellisen tiedon sovellettavuuden synty ja tutkimustiedon hyödyntäminen kestävä kehityksen haasteiden kohtaamisessa. Erityisesti viime mainittua teemaa opiskelijat kokevat käytännössä Marian opettamalla KEKO1-kurssilla. ●

Aloita tulevaisuudentutkimuksen opinnot syksyllä Avoimessa yliopistossa!

Miltä tulevaisuus näyttää? Voiko visionäärisyyttä oppia? Luvassa ennen näkemättömiä asioita, uusia ajatuksia ja yhteisöllistä tiedon tuottamista!

Avoimessa yliopistossa voit opiskella Tulevaisuudentutkimuksen opintokokonaisuuden (25 op) tai osallistua opintojen yksittäisille jaksoille. Opinnot luovat yleiskuvan tulevaisuudentutkimuksen perusteista: periaatteet, menetelmät ja soveltaminen erilaisissa yhteyksissä.

Tulevaisuusajattelu, skenaariot, Delfoi, visionäärinen johtaminen, utopiat ja dystopiat, mallinnus, yhteiskunnallinen ennakointi jne. ovat esimerkkejä aiheista, joita opinnoissa käsitellään. Opinnot alkavat syksyllä 2014 ja ne järjestetään monimuoto-opintoina Turun yliopistossa sekä yhteistyöoppilaitoksissa.

Lisätietoja: Suunnittelija **Mia Malinen**, mia.malinen@utu.fi, p. 02 333 6038, <http://avoin.utu.fi>

Tulevaisuuden tutkimuskeskus on vuonna 1992 perustettu asiantuntijaorganisaatio, joka toimii osana Turun yliopiston kauppakorkeakoulua.

Keskus tarjoaa asiakkailleen ajantasaista, käytäntöön sovellettavaa tulevaisuudentutkimuksen asiantuntemusta. Turussa, Helsingissä ja Tampereella sijaitsevissa toimipisteissä työskentelee yli 50 henkilöä.

Futuuri on keskuksen asiakastiedote, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Futuurin toimituskunta

Anne Arvonen, Hanna-Kaisa Aalto, Juha Kaskinen, Johanna Kärki, Ville Lauttamäki, Juho Ruotsalainen ja Visa Tuominen.

Taitto

Anne Arvonen

Tilaukset, peruutukset ja osoitteenmuutokset

tutu-info@utu.fi, puh. (02) 333 9591

Painopaikka

AS Spin Press

Painosmäärä 800 kpl

ISSN 1795-9462

Anna palautetta Futuurista: goo.gl/xUdSLJ